

Een mantelzorgvriendelijke gemeente

BOUWSTENEN VOOR ONDERSTEUNING VAN MANTELZORGERS

Samana is een vereniging van én voor ...

Mensen met een
chronische ziekte
of **zorgnood**

Hun **mantelzorgers**

En meer dan 26 000 **vrijwilligers**

Buurtwerking

- **1.285 lokale** Samana afdelingen in Vlaanderen, gedragen door 25.000 **vrijwilligers**
- **huisbezoeken** en **ontmoetingsmomenten**

Duowerking

- **Eén-op-één** contacten

Vakanties

- **Groepsvakanties** en **individuele vakanties**, met ondersteuning en zorg

Vorming

- **Cursussen** en **infosessies**, gericht op versterken van de veerkracht, voor mensen met een chronische ziekte en mantelzorgers

Mantelzorgwerking

Samana = erkende **mantelzorgvereniging**

Opdracht:

- Informeren en sensibiliseren
- Ondersteunen
- Belangen verdedigen

Wat is mantelzorg?

Wie is zelf mantelzorger ?

Doe de check : [Ben jij een mantelzorger?](#) | [Vlaams Expertisepunt Mantelzorg](#)

Wat is mantelzorg?

Definitie Vlaamse overheid

“Een mantelzorger is de (natuurlijke) persoon die vanuit een **sociale en emotionele band één of meerdere personen met verminderd zelfvermogen niet beroepshalve** maar occasioneel helpt en ondersteunt in het dagelijks leven.”

Cijfers op een rijtje

van de Vlamingen met een zorgnood krijgen **hulp** van familie, vrienden, buren of kennissen.

1 op de 3 Vlamingen van 18 jaar en ouder verleende het afgelopen jaar mantelzorg. 33% van hen besteedt meer dan 10 uur/week aan mantelzorg.

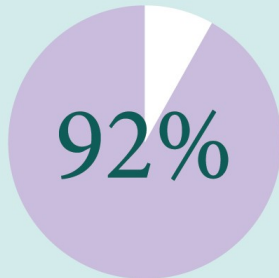

55,6% vrouwen

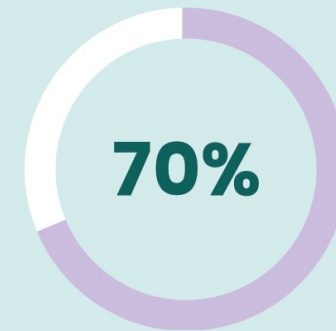

44,3% mannen

Cijfers op een rijtje

van de Vlaamse mantelzorgers ervaart de hulp die ze bieden als **zinvol**.

van de Vlaamse mantelzorgers op arbeidsactieve leeftijd heeft ook **betaald werk**.

Cijfers op een rijtje

Meer dan de helft van de mantelzorgers ervaart de zorg als emotioneel belastend.

Definitie is ruimer dan het hebben van statuut

Lisa Sagaert uit Otegem is dolgelukkig met de hand die Vives haar aanreikt. □Mijn mama heeft een agressieve vorm van MS. © Henk Deleu

Vives voert mantelzorgstatuut in voor studenten: “Als zieke mama me nodig heeft, mag ik nu les verlaten”

Zes mantelzorgverenigingen

steunpunt
mantelzorg

samana
samen met

mantelzorg
netwerk

VIVEL

Sinds 1/1/2020
inkanteling van

Vlaams
Expertisepunt
Mantelzorg

vlaams
mantelzorgplatform

Medebeheerder van

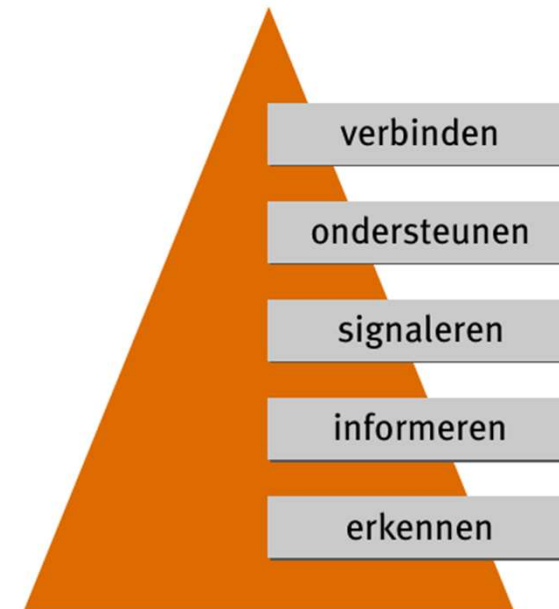
Het mantelzorglandschap

samana
samen met

Hoe in je gemeente inzetten op een mantelzorgvriendelijk beleid ?

**Mantelzorgers zijn er overal:
Ook in jouw gemeente**

Er bestaan verschillende
bouwstenen om in te zetten
op een mantelzorgvriendelijke
beleid

Hoe in je gemeente inzetten op een mantelzorgvriendelijk beleid ?

Heb je zicht op de situatie vandaag ?

- Wat gebeurt er al ?
- Wat staat in het nieuwe beleidsplan van je gemeente ?

We halen er **2 mogelijke speerpunten uit** :

1. Inzetten op een **mantelzorgvriendelijk personeelsbeleid**
2. Inzetten op de ondersteuning van mantelzorgers : het aanbod van de **'Ervaringsdeskundige mantelzorgcoaches'**

1. Een mantelzorgvriendelijk personeelsbeleid

Waarom ?

Een 'win' voor de werknemer, collega's, werkgever én maatschappij

Werknemer:

- Minder overbelasting en combinatiestress
- Behoud van sociaal netwerk en werk
- Behoud van waardering door collega's, als werknemer, door werkgever
- Krijgt zicht op oplossingen, niet alleen door tijdskredieten
- Alle werknemers hebben baat bij mantelzorgvriendelijk personeelsbeleid

Collega's meenemen in het verhaal van zorg

1. Een mantelzorgvriendelijk personeelsbeleid

Waarom ?

Een 'win' voor de werknemer, werkgever én maatschappij

Werkgever:

- Minder personeelsverloop, minder ziekteverzuim
- loyaliteit van werknemer, sterker engagement
- Betere samenwerking, meer onderling begrip
- Verscherpte competenties door mantelzorg
- Positief imago

1. Een mantelzorgvriendelijk personeelsbeleid

Waarom ?

Een 'win' voor de werknemer, werkgever én maatschappij

Maatschappij:

- Minder uitval en ziekte door overbelaste mantelzorgers (kost)
- Mantelzorg is drempel om na ziekte terug aan de slag te gaan
- Mantelzorg heeft economische waarde
- Bijdrage tot sociale zekerheidssysteem als mantelzorgers aan het werk blijven

Een mantelzorgvriendelijk personeelsbeleid

= **Eén van de prioriteiten van het Vlaams Mantelzorgplan:** dit zet in op **herkenning, erkenning en ondersteuning** van mantelzorgers.

5 projecten worden ondersteund door Vlaamse overheid: alle info op www.mantelzorgers.be, telkens binnen de mantelzorgverenigingen en Vlaams Expertisepunt Mantelzorg

1. **Mantelzorgbeleid op het werk**
2. **Mantelzorgondersteuning bij scharniermomenten**
3. **Jonge mantelzorgers = ook speerpunt van Samana (scholenproject):**
<https://www.samana.be/projecten/mantelzorgvriendelijke-school/> en
www.jongemantelzorgers.be
4. **Psychologische begeleiding bij mantelzorgers**
5. **Optimalisatie van de website mantelzorgers.be**

Een mantelzorgvriendelijk personeelsbeleid

Hoe kan jij de gemeente en haar personeelsleden mee ondersteunen ?

Traject 'naar een mantelzorgvriendelijke personeelsbeleid'

- Ondersteund door Samana
- Traject 'op maat'
- Verschillende stappen: van sensibilisering → naar visie → naar ondersteuning
- De gemeente als voorbeeldfunctie

Een mantelzorgvriendelijk personeelsbeleid

Eerste stap :

Hoe ziet 'de 'foto' er bij de medewerkers van onze gemeente uit ?

Korte vragenlijst :

- Voor alle personeelsleden en leidinggevenden
- Aanbod van de vragenlijst op maat van je gemeente
- Verwerking vragenlijst

Voorbeeldvragen: Ben jij mantelzorgers ? Bij wie kan je op het werk terecht met je vragen ? Ben je op de hoogte van de mogelijkheden voor mantelzorgers, ...

Een mantelzorgvriendelijk personeelsbeleid

Stappen: Sensibilisering

Terugkoppeling van 'de 'foto'

Op basis hiervan wordt bekeken hoe verder aan de slag kan/moet gegaan worden.

Biedt overzicht van 'stand van zaken' over gemeenten heen.

Een mantelzorgvriendelijk personeelsbeleid

Stappen: Visie opbouwen

Vertrekkend vanuit een opgebouwde visie én de 'foto' : hoe ziet de gemeente zich als mantelzorgvriendelijke werkgever ?

= een traject 'op maat' : alle stappen kunnen apart ingezet worden ...

Een mantelzorgvriendelijk personeelsbeleid

Stappen: Een cultuur van bespreekbaarheid

Hoe kan 'mantelzorg' bespreekbaar worden in de organisatie/op de werkvloer ?

Voorbeelden: kan je bij iemand terecht met je vragen? Weten je collega's of leidinggevende dat je mantelzorger bent, kan dit besproken worden, ... ?

Een mantelzorgvriendelijk personeelsbeleid

Stappen: initiatieven

Waar liggen opportuniteiten om mantelzorgers beter te ondersteunen?

Welke acties kan je gemeente organiseren ?

*Voorbeelden: hoe informatie voor mantelzorgers toegankelijk maken,
Hoe maak je mantelzorg bespreekbaar in je team ? Hoe de mantelzorgers
ondersteunen?*

Tweede speerpunt: mantelzorgers lokaal ondersteunen

De ervaringsdeskundige mantelzorgcoaches

Waar lopen mantelzorgers tegenaan?

- Grote impact op je leven
- Je wordt 'overspoeld'
- Geen tijd om alles uit te zoeken
- Vermoeidheid
- Nood aan info
- Nood aan een luisterend oor

Daarom!

- Samana heeft mantelzorgers opgeleid tot ervaringsdeskundige mantelzorgcoaches
- Hun ervaring is omgezet naar ervaringsdeskundigheid
- Ze bieden extra ondersteuning/coaching voor mantelzorgers die een steuntje in de rug nodig hebben
- Ze zijn een luisterend oor
- Ze zijn (of waren) zelf ook mantelzorger: ze weten als geen ander wat de mantelzorger doet en betekent

Hoe werkt het?

Piste 1:

- Een mantelzorger kan gratis **vier gesprekken** aanvragen met een mantelzorgcoach
- Alle aanvragen via mantelzorg@samana.be of www.samana.be/mantelzorgcoaches

Piste 2: Experimenten:

- Ondersteun als gemeente lokale mantelzorgers
- Voorbeeld: organiseer ter plaatse een '**contactmoment**' waar mantelzorgers op afspraak een **gesprek met een mantelzorgcoach** kunnen aanvragen

Wat nu? 3 mogelijkheden voor aanpak

1. Stel een schriftelijke vraag: Wat doet deze gemeente voor de mantelzorgers ?

- Wat is het huidige ondersteuningsaanbod voor mantelzorgers vandaag ?
- Wat staat er in het gemeentelijke beleidsplan?

→ brief aan het beleid

Hou Samana op de hoogte : mantelzorg@samana.be

Wat nu? 3 mogelijkheden voor aanpak

2. Stimuleer een mantelzorgvriendelijk personeelsbeleid in je gemeente

- Oproep om mee te doen met de bevraging rond mantelzorgvriendelijk personeelsbeleid als eerste stap: maak de foto

Samana ondersteunt je graag mee ...

3 voorstellen

3. Ondersteun de lokale mantelzorgers

- Experiment : 'Ervaringsdeskundige mantelzorgcoach'
- Biedt een mantelzorgpremie aan
- Contacteer Samana als mantelzorgvereniging om een info-aanbod voor mantelzorgers ter organiseren

Waar vind je inspiratie om verder aan de slag te gaan?

Vragen of even overleggen?

Mantelzorg@samana.be

Of

www.samana.be/mantelzorg

www.samana.be/mantelzorgcoaches

Hou ons zeker op de hoogte !

